

Vlaams
Parlement

vergadering **C262 – LEE35**
zittingsjaar 2010-2011

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening
en Onroerend Erfgoed

van 7 juni 2011

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Dirk Van Mechelen tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de globale aanpak van zonevreemde bossen - 2286 (2010-2011)	3
Vraag om uitleg van de heer Wilfried Vandaele tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over draagvlakvorming en de uitvoering van (deel)bekkenbeheerplannen - 2085 (2010-2011)	5
Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de oprichting van een Vlaams stookkoliefonds nu de vorming van de Federale Regering uitblijft - 2315 (2010-2011)	13
Vraag om uitleg van de heer Bart Van Malderen tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, en tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de herziening van de Seveso-richtlijn - 2190 (2010-2011)	15
Vraag om uitleg van de heer Bart Martens tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de opvolging van oriënterende bodemonderzoeken - 2342 (2010-2011)	19
Vraag om uitleg van mevrouw Lies Jans tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de oude stortplaatsen - 2353 (2010-2011)	23

■

Voorzitter: de heer Bart Martens

**Vraag om uitleg van de heer Dirk Van Mechelen tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de globale aanpak van zonevreemde bossen
- 2286 (2010-2011)**

De voorzitter: De heer Van Mechelen heeft het woord.

De heer Dirk Van Mechelen: Enkele dagen geleden zijn er opnieuw berichten opgedoken over de achteruitgang van het bosareaal in Vlaanderen. Dat is niet nieuw, het is al vele jaren bezig. Concreet werd erop gewezen dat de procedures voor de afbakening van agrarische en natuurlijke structuur die moeten leiden tot meer natuur en bos, niet vlot genoeg verlopen. Tegelijkertijd werd er ook bij stilgestaan dat het netto bosareaal niet stijgt, omdat de nieuwe bosaanplant in feite net volstaat als compensatie voor het kappen van bomen elders in Vlaanderen.

Tot slot wordt er ook nog eens uitdrukkelijk op gewezen dat er meer bossen zijn dan de officiële cijfers aangeven. Gelukkig, zou ik zeggen. Het gaat hier in feite om zonevreemde bossen, dus om bossen die gelegen zijn in een andere bestemmingszone dan de gekende groene zones op het gewestplan bos of natuur.

Minister, ongeveer anderhalf jaar geleden heb ik u, naar aanleiding van een concreet dossier in de gemeente Kapellen over het niet goedkeuren van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP), een schriftelijke vraag gesteld. Enkele maanden later, in mei 2010 werd dat gevolgd door een vraag om uitleg aan u en aan minister Muyters. In uw antwoord wordt een gezamenlijke actie aangekondigd, met name een plan van aanpak dat moet zorgen voor een duidelijk kader.

Ik heb het antwoord opnieuw opgezocht, en er stond letterlijk in: “Mijnheer Van Mechelen, om tot een plan van aanpak voor het beschermen van planologisch bedreigde bossen te komen, is een overleg opgezet tussen mijn kabinet, het kabinet van minister Muyters, de afdeling ruimtelijke planning van het departement RWO (Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed), het agentschap voor Natuur en Bos en het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO). Een eerste overlegvergadering vond plaats in oktober 2009, een tweede in april 2010. INBO heeft een actualisatie gedaan van de inventarisstudie uit 2003.”

Het kwam erop neer dat we stilaan klaar waren voor een globaal plan van aanpak. Nu, meer dan een jaar later, is nog niet duidelijk wat de stand van zaken is in dit dossier. Het is regionaal gekleurd, maar het geldt voor veel bospartijen in Vlaanderen. Ik heb de discussie over het Lappersfortbos meegemaakt. Het is ook nog niet duidelijk welke aanpak de regering verkiest. In uw antwoord hebt u de vorige keer enkele sporen naar voren geschoven: de planningsinitiatieven die van toepassing blijven, het Bosdecreet en de good practices.

Minister, hoever staan we vandaag? Hoever staat het met de aangekondigde actualisatie van de zonevreemde bossen in Vlaanderen? Wat is de stand van zaken van het aangekondigde globale plan van aanpak voor de problematiek zelf? Welke stappen werden ondertussen gezet en wie was hierbij betrokken? Wat zijn de belangrijkste randvoorwaarden van die globale aanpak? Het gaat dan over de planologische aanpak die ook te maken heeft met centen. Ondertussen is beslist dat het Boscompensatiefonds daarvoor zou kunnen worden ingezet.

Ik heb begrepen dat het niet goedkeuren van het GRUP Klinkaardbos te maken had met planschade. Hoeveel planschade werd in 2010 betaald voor het omzetten van zonevreemde bossen naar zone-eigen bestemmingen? Geloven we nog in een planologische aanpak of gaan we dat op een andere manier doen? In het verleden zijn heel wat hectaren zonevreemde bossen verloren gegaan. Is dat gestopt of gaat het verder? Is de informatie beschikbaar voor de jaren 2009 en 2010? We zijn nu exact een jaar later. Hoe gaan we dit aanpakken?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Er is ondertussen heel wat gebeurd. Ik had gezegd dat we een actualisatie zouden opmaken van de inventaris van de zonevreemde bossen. Het klopt dat een aantal van die bossen niet bekend of niet opgenomen zijn.

De nieuwe actualisatie is klaar. Na de actualisatie blijkt dat de zonevreemde bossen in Vlaanderen ongeveer 43.000 hectare in beslag nemen. Deze zonevreemde bossen liggen verspreid over verschillende ruimtelijke bestemmingen: 20.000 hectare van deze bossen is gelegen in agrarisch gebied, 5500 hectare in woongebied, 4300 hectare in recreatiegebied, 2500 hectare in industriegebied en 10.600 hectare in overige bestemmingen, zoals militaire domeinen en zones voor gemeenschapsvoorzieningen.

Bij een grondige analyse van de cijfers kunnen we vaststellen dat de oppervlakte zonevreemd bos licht gedaald lijkt sinds 2003: er is een nettoafname aan zonevreemd bos met bijna 3000 hectare. We moeten voorzichtig zijn met die cijfers omdat de analyses gebaseerd zijn op eenzelfde bosreferentietlaag die altijd verandert en bijna altijd gedateerd is. Het is moeilijk dat echt up-to-date te houden.

Het plan van aanpak werkt verder op de resultaten van die actualisatie en een studie van het INBO. Van de 43.000 hectare zonevreemde bossen gaan we kijken wat ecologisch waardevol is. Je kunt immers die 43.000 hectare niet helemaal beschermen. Daarvoor wordt een klankbordgroep samengesteld die dat zal begeleiden. We zijn het engagement aangegaan dat we dat niet alleen met het INBO en het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) zullen doen, maar ook met de bossector zelf en met de lokale actoren. Het is belangrijk dat je een breed draagvlak hebt en dat iedereen kan inschatten welke bossen waardevol zijn om te beschermen.

Bossen vallen al onder de bescherming van het Bosdecreet, maar toch zijn een aantal bossen ruimtelijk bedreigd omdat ze in een zone liggen die voor andere doeleinden interessant kan zijn. Het gaat vooral over de hardere bestemmingen zoals woongebieden en industriegebieden, waar de bossen bijzonder kwetsbaar zijn. Niet alle zonevreemde bossen zijn dus in dezelfde mate bedreigd. We moeten vooral focussen op de ecologisch waardevolle zonevreemde bossen die bedreigd zijn en een groot risico lopen op verdwijning.

Het aspect van de ruimtelijke bedreiging moeten we verder verfijnen. We hebben nu een eerste actualisatie gedaan. Nu werkt men aan de verfijning. Dat gebeurt vanuit een opdracht van het ANB. Op die manier krijgen we een duidelijker zicht op welke bossen we willen redden.

Het plan van aanpak heeft de bedoeling een duidelijk kader aan te bieden zodat alle informatie aanwezig is. Er kan ook ingespeeld worden op eventuele nieuwe bedreigingen en noden. Het spreekt voor zich dat dat telkens zal moeten worden aangepast. Dat gebeurt samen met mijn collega bevoegd voor de ruimtelijke ordening.

Mijnheer Van Mechelen, u weet dat planschade zuiver behoort tot de bevoegdheden van de minister van Ruimtelijke Ordening. De middelen van het Boscompensatiefonds kunnen decretaal niet gebruikt worden voor de planschaderegeling. Dat zou een decretale aanpassing vragen.

U vraagt naar een volledig overzicht. Dat heb ik gegeven als antwoord op een schriftelijke vraag van 8 april 2011 van mevrouw Peeters. Ik heb de cijfers bij me van de vergelijking tussen de jaren 2009 en 2010 van de vergunde oppervlakte van ontbossing en welke ruimtelijke bestemming daaraan gekoppeld werd. In totaal is 4,56 hectare vergund voor ontbossing in bosgebied, in groengebied is dat 22,4 hectare en in parkgebied 1,6 hectare. Dat is redelijk beperkt. In het overzicht staat telkens waarvoor het werd ontbost. Het gaat dikwijls over een fietspad of een weg die moet worden aangelegd. Ik laat u het volledig overzicht graag overhandigen.

De voorzitter: De heer Van Mechelen heeft het woord.

De heer Dirk Van Mechelen: Voorzitter, ik denk dat hier sprake kan zijn van voortschrijdend inzicht, wat zeer positief is. We weten nu ongeveer wat het probleem is, 43.000 hectare bos dat zonevreemd is. Minister, zoals u terecht stelde, kan dat worden gelinkt aan twee zaken. Ten eerste is dat aan het feit of het ecologisch waardevolle bossen zijn. Ik neem aan dat de beoordeling op een aantal parameters gestoeld zal zijn, niet alleen de kwaliteit van de bebossing maar ook het feit of het bijvoorbeeld transitiegebieden zijn tussen natuurgebieden en daardoor zeer waardevol.

U voelt welke richting ik insla. In een bedreigde zone tussen enerzijds bossen zoals het Mastenbos of het Wolvenbos in de groene gordel van Antwerpen en anderzijds onze Kalmthoutse Heide die toch al wat te verwerken heeft gekregen, zijn er zeer grote alertgebieden aanwezig.

Het is goed dat er een globaal plan van aanpak komt, maar ik denk dat het heel snel nodig is dat er voor bepaalde zones duidelijkheid wordt gecreëerd zodat we heel snel uitsluitel hebben over bossen die bijvoorbeeld niet waardevol zijn om een bepaalde reden. Dan weet ook iedereen wat de situatie is. Nu zitten we met een kapmes dat boven onze hoofden cirkelt. De klok tikt. Laat ons zorgen dat er ondertussen geen accidenten gebeuren. Daarvoor rekenen we op de minister.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Wilfried Vandaele tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over draagvlakvorming en de uitvoering van (deel)bekkenbeheerplannen - 2085 (2010-2011)

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Minister, onlangs vernamen we via de schrijvende pers dat er in het kader van het overlegproces van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP) Kleine Nete en Aa heel wat tegenkanting bestaat, vooral vanwege de landbouwsector en meer bepaald tegen de geplande waterbeheersingswerken.

Bij het overlegproces worden belanghebbende actoren betrokken, zoals in dit geval de lokale besturen, de landbouw- en de natuursector. Aanvankelijk leek het erop dat er na veel vergaderen wel overeenstemming bereikt zou worden maar nu de deadline nadert, verharderen de landbouworganisaties hun verzet, en ze worden daarbij gesteund door een aantal lokale politici.

De oorzaak van het ongenoegen concentreert zich voornamelijk op de inplanting van overstromingsgebieden en bufferbekkens met als bedoeling de dorpen en steden stroomafwaarts te beschermen tegen overstromingen. Het nut van deze overstromingsgebieden wordt nu blijkbaar openlijk in twijfel getrokken, waardoor een consensus verder af lijkt dan ooit. Volgens de plaatselijke burgemeester moet de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) bewijzen dat het opvangen van 100.000 kubieke meter water effectief wel nodig is, zo blijkt uit de pers.

Minister, ons lijkt bovengeschetst verhaal wat exemplarisch voor hoe bepaalde besluitvorming bemoeilijkt kan worden als lokale overwegingen primeren ten opzichte van wat men het algemeen belang noemt, hoe moeilijk dat ook te definiëren is. Met de overstromingen van november 2010 in het achterhoofd lijken vertragingen in het besluitvormingsproces in geen geval wenselijk. Het verhaal dat ik schets, past natuurlijk niet echt in de versnelling van de maatschappelijke projecten en investeringen die we op het oog hebben.

Minister, vandaar een aantal vragen. Wat is uw reactie op het openlijk in vraag stellen door lokale mandatarissen van naar men zegt nochtans goed onderbouwde waterbeheersingsmaatregelen in een bekkenbeheerplan of deelbekkenbeheerplan? Wat is uw reactie op de vraag naar becijfering, nu nog, nadat de plannen eigenlijk al zijn opgemaakt?

Wordt een maatschappelijke kosten-batenanalyse opgesteld bij het nemen van maatregelen in een bekkenbeheerplan of een deelbekkenbeheerplan? Zo ja, welke facetten worden hierbij in beschouwing genomen? Zo neen, waarom is dat niet gebeurd?

Indien door het lokale protest de extra waterbergingsmogelijkheden niet gerealiseerd zouden kunnen worden, wat zijn dan de implicaties voor de waterbeheersing in het ruimere gebied? Welke maatregelen hangen daar nog mee samen?

Hoe en in welke mate wordt er werk gemaakt van draagvlakvorming bij de acties vermeld in de deelbekkenbeheerplannen? Volstaan voor de draagvlakvorming volgens u de instrumenten die vandaag worden gebruikt? Dat is blijkbaar de discussie. Men zegt dat er een heel proces is om te komen tot de bekkenbeheerplannen of deelbekkenbeheerplannen, waarbij iedereen wordt gehoord of een inbreng heeft. Men denkt dan dat de zaak rond is en dat er zo'n plan is, maar vervolgens is er dan ook een ruimtelijk uitvoeringsplan nodig, en dan begint het hele proces opnieuw en komen er blijkbaar bezwaren boven water die aanvankelijk misschien niet boven water zijn gekomen, maar waarvan men dacht dat ze al bij het opstellen van de bekkenbeheerplannen behandeld waren.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: Voorzitter, minister, ik denk dat het een zorg van iedereen is dat plannen kunnen worden uitgevoerd. Een voorwaarde om dat te doen, is tijdig en goed met alle actoren overleggen. Het zal zeker wel kloppen in het dossier dat ondertussen al heel wat 'classeurs' vult, dat er heel wat formele overlegmomenten en inspraakmomenten zijn geweest, maar dan zal men daar ook in terugvinden dat de constante is dat lokale besturen, organisaties en bepaalde administraties ook al heel wat vragen hebben gesteld en heel wat kritische bemerkingen hebben geformuleerd. Dat is niet recent, dat is al heel wat jaren aan de gang. Als men het dan wat meer in detail gaat bekijken, zal men ook zien dat velen met hun vragen op hun honger zijn blijven zitten.

De vragen gingen vaak in de volgende richting: gaat het om een natuurmaatregel, om een rivierherstelmaatregel, om een bescherming van de omgeving of om waterberging in functie van stroomafwaarts gelegen gebieden? Die onduidelijke combinatie, waarbij soms ook vanuit de administratie warm en koud werd geblazen, maakt dat er heel wat vragen onbeantwoord zijn gebleven, vragen die ook vandaag nog worden gesteld door meerdere gemeentebesturen – ik dacht minstens door vijf –, maar ook door de administratie voor duurzame landbouwontwikkeling en door Toerisme Vlaanderen, die vrij kritische of negatieve adviezen hebben gegeven over het ruimtelijk uitvoeringsplan.

Gaat men dan door met punten die niet bediscussieerd worden? Kiest men ervoor om een aantal zaken uit te voeren, de zaken waar consensus over bestaat? Er zijn ook heel wat punten waarvoor er duidelijk wel een draagvlak en consensus is, zowel lokaal als sectoraal. Zal men die piste volgen of wil men alles meenemen, ook de zaken die wat meer betwist zijn? Er zijn ook elementen zoals De Hellekens. Daar zorgt het probleem van de zandafvoer voor vertraging, niet zozeer een gebrek aan een draagvlak. Er zijn dus ook vaak praktische problemen.

De gouverneur heeft als voorzitter van het bekkenbestuur een initiatief genomen om de zaak te deblokken en om alle partijen die betrokken zijn, en dat zijn er heel wat, rond de tafel te brengen, dat is gebeurd, om te zoeken naar goede oplossingen. Ik ben vooral afwachting wat dit overleg en dit verdienstelijke initiatief zullen opleveren om een aantal zaken te realiseren.

Er zitten een aantal hermeanderingsprojecten in, ook gekoppeld aan de N19g, en die zijn ondertussen vergund. De werken starten binnenkort voor de Noord-Zuid-Kempen. Er zit onder meer al een hermeanderingsproject in, en ik popel om alvast dat deel van het geheel gerealiseerd te zien.

De voorzitter: De heer Peeters heeft het woord.

De heer Dirk Peeters: Voorzitter, ik ken het dossier ook een beetje. Het speelt zich af bij mij in de buurt. Ik heb nog meegewerkt aan de opstart van heel het bekkengebeuren. Ik betreur toch wel de gang van zaken. De heer Kennes zal zeker niet ontkennen dat er jaren een consensus was over het deelbekkenbeheerplan en dat de problematiek zich eigenlijk toespitst op een bepaald overstromingsgebied. Ik blijf toch wel op mijn honger zitten als er na zoveel jaren werk plots obstructie opduikt op het lokale niveau.

Ik doe weer een oproep aan minister Muylers, zoals ik al vaak heb gedaan, om met het waterbeleid, de watertoets en met dit soort plannen, van het lokale niveau weg te gaan, want iedereen veegt voor zijn eigen deur het water weg, maar brengt het zo wel naar de stroomafwaarts gelegen buur.

Minister, er is recent een plenaire vergadering geweest. Hoe is daar geanticipeerd op de kritiek van bepaalde Kempische gemeenten? Is de kritiek gevolgd of weerlegd? Hoe gaat men nu verder?

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Voorzitter, minister, ik probeer goed te luisteren naar wat de collega's verwoorden, maar ik voel me een beetje aangesproken, niet door dit specifieke project, maar toen ik de vraag las, dacht ik heel spontaan aan het belangrijke Sigmaproject, dat grotendeels gerealiseerd wordt in de regio Waas en Dender. De vragen die hier zijn gesteld, zijn ook daarop van toepassing. Het is een zoektocht naar een delicaat evenwicht.

Ik vind het evident dat lokale bestuurders of volksvertegenwoordigers genomen beslissingen niet boycotten. Ik vind het eveneens evident dat de zorgen die bij de bevolking leven, worden verwoord door mensen die op lokaal bestuursniveau actief zijn of die in het Vlaams Parlement zetelen. Dat lijkt me de evidentie zelve.

De minister moet de beslissingen implementeren die jaren geleden door haar voorgangers zijn genomen. Het is mogelijk dat hierover vragen rijzen en dat die vragen ook worden verwoord. Dat vind ik evident in een democratie.

Ik geef even een voorbeeld. Er is in mijn streek nog steeds veel discussie over de noodzaak van gecontroleerde gereduceerde getijdengebieden. De vraag is waarom er geen gecontroleerd overstromingsgebied komt. Het ene gebied loopt onder water indien dit absoluut noodzakelijk is voor de veiligheid. Het andere gebied loopt tweemaal per dag onder water. Dat hierover vragen worden gesteld en meningsverschillen ontstaan, is de logica der dingen. De afweging tussen de belangen van de veiligheid en de creatie van bijkomende natuurwaarde leidt ertoe dat de discussiepunten effectief worden verwoord. Indien dat niet langer zou kunnen, zou ik dat ten zeerste betreuren.

Om die reden voel ik me aangesproken door deze vraag om uitleg en ben ik enigszins verrast door de teneur die ik heb menen te ontwaren. Misschien heb ik me in mijn interpretatie vergist. In dat geval zullen mijn collega's me hier zeker op wijzen.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Voorzitter, ik hoef de vraagsteller uiteraard niet te verdedigen. Ik heb echter de indruk dat de boodschap inhoudt dat er een hele inspraakprocedure is en dat iedereen zijn zeg mag doen, maar dat op een bepaald ogenblik knopen moeten worden doorgehakt.

We kunnen dit met de maatschappelijk relevante investeringen vergelijken. Daar geldt in feite hetzelfde. Er is een hele inspraakprocedure. Op een bepaald moment moet het project gewoon worden uitgevoerd. Mijn belangrijkste vraag aan de minister is dan ook hoe zij hiermee zal omgaan.

Volgens mij moet het lokaal bestuursniveau nu een duidelijk signaal krijgen. Het moet voor iedereen duidelijk zijn wat nu uiteindelijk zal gebeuren. Wat mij betreft, zal de genomen beslissing worden uitgevoerd. In elk geval moet de minister een duidelijk signaal geven en duidelijk stellen dat het overstromingsbeleid een prioriteit vormt.

De heer Bart Martens: Minister, ik heb u op 22 maart 2011 al een vraag om uitleg gesteld over de flankerende maatregelen met betrekking tot de noord-zuidverbinding. Een aantal van de hier aangehaalde overstromingsgebieden zijn toen ook aan bod gekomen. Ik heb er toen al op gewezen dat we, indien we niet opletten, straks geen van de in het bekkenbeheerplan opgenomen waterbeheerwerken voor de Kleine Nete zullen uitvoeren.

Het project voor De Hellekens komt in het gedrang omdat er geen afzetgebied voor het zand wordt gevonden. Normaal gezien zou dit zand in de kanaalplas worden geklept. Blijkbaar zorgt een zeilclub die daarop actief is voor problemen. Er is een probleem met het draagvlak voor de overstromingsgebieden. Het overstromingsgebied langs De Zegge wordt door de landbouwsector gecontesteerd. Hetzelfde geldt voor het overstromingsgebied in Grobbendonk. Die twee overstromingsgebieden vormen de enige overstromingsgebieden die onder die noemer in het beheerplan zijn opgenomen.

Er zijn slechts dertien dergelijke overstromingsgebieden in Vlaanderen. Alle specialisten zijn het erover eens dat dit veel te weinig is. Dit is ook aan bod gekomen tijdens de hoorzittingen die we over de wateroverlast hebben georganiseerd. We moeten net in meer ruimte voor water voorzien.

Indien we nu de rug niet recht houden, zal er straks van geen enkel overstromingsgebied iets in huis komen. In het licht van onze aanbevelingen in verband met de versnelling van maatschappelijk belangrijke investeringsprojecten kunnen we dat niet maken. We hebben immers aanbevolen om de zaak tijdens de verkenningsfase zeer breed te benaderen. Er moet een breed maatschappelijk debat en openbaar onderzoek komen.

In principe zou dat allemaal moeten zijn gebeurd voor de opmaak van de bekkenbeheerplannen. De kennisgevingsprocedure maakt niet enkel deel uit van de milieueffectenrapportering. De bekkenraad zorgt voor een maatschappelijke advisering. Er is tevens een openbaar onderzoek gevoerd. Op basis van de resultaten heeft de Vlaamse Regering eind 2009 de knoop doorgehakt en een bekkenbeheerplan vastgelegd. De maatregelen die in dit plan zijn opgenomen, moeten nog een ruimtelijke vertaling krijgen. Indien die ruimtelijke vertaling ervoor zorgt dat geen enkel project kan worden uitgevoerd, zitten we met een ernstig probleem.

Minister, iedereen schreeuwt om meer ruimte voor water. Indien we de reeds genomen beslissingen over maatregelen in functie van de bekkenbeheerplannen nu terugschroeven, kunnen we de veiligheid tegen overstromingen niet langer garanderen. Dit geldt ook voor meer stroomafwaarts gelegen gemeenten als Grobbendonk. Ik kijk dan ook uit naar uw antwoord.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, ik zal eerst even schetsen in welk kader we werken en in welke fase van de procedure we ons bevinden. In uitvoering van het bekkenbeheerplan van de Nete heeft het bekkenbestuur op 29 maart 2011 het gewestelijk uitvoeringsplan ‘Vallei van de Kleine Nete en Aa van Grobbendonk tot N19’ besproken.

Aangezien een aantal partijen nog bezwaren hebben geuit over de nood aan en de invulling van de geplande overstromingsgebieden in Grobbendonk en De Zegge, is besloten een

werkgroep op te richten om het flankerend beleid, de modaliteiten en de milderende maatregelen op punt te stellen. Dat zijn de afspraken die door het bekkenbestuur zijn gemaakt.

De bezwaren stemmen overeen met het minderheidsstandpunt. Dat is belangrijk omdat sommigen laten uitschijnen dat die opmerkingen nooit eerder zijn gemaakt. Ook tijdens de opmaak en de goedkeuring van het bekkenbeheerplan is al een minderheidsstandpunt verwoord. Die opmerkingen zijn dan ook niet nieuw.

Met betrekking tot het overstromingsgebied langs De Zegge is tijdens vroegere besluitvormingsfasen geen minderheidsstandpunt ingenomen. Het gaat hier vooral om de Kleine Nete. In de Verenigde Commissies voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed en voor Mobiliteit en Openbare Werken is hierover een toelichting gegeven. In november 2010 is het bekken van de Nete grotendeels gespaard gebleven. Het is echter belangrijk te beseffen dat de situatie op bepaalde plaatsen, waaronder Grobbendonk, kritiek is geweest. Er zijn daar problemen geweest.

We weten allemaal dat we rekening moeten houden met klimaatveranderingsscenario's, en ook met verandering van landgebruik. De ruimte voor water blijft dus een heel belangrijk aspect, zeker als bescherming tegen overstromingen. Dat geldt ook voor het Netebekken.

De opmaak van alle bekkenbeheerplannen ging gepaard met een grondige voorbereiding. Een wetenschappelijke onderbouwing van de plannen ging hand in hand met een participatief proces waarbij een overleg met alle waterbeheerders en betrokkenen is opgezet. De bekkensecretariaten hebben de bekkenbeheerplannen voorbereid in de periode 2002 tot 2006. Vervolgens keurden de bekkenbesturen deze ontwerpbeekkenbeheerplannen goed in het najaar van 2006.

In de periode tussen november 2006 en mei 2007 organiseerden de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW) en de bekkensecretariaten een openbaar onderzoek. In die periode kon iedereen opmerkingen geven, en de waterbeheerplannen inkijken in het gemeente- of stadhuis. Elf bekkenbeheerplannen, tachtig deelbekkenbeheerplannen en het voorbereidend document werden toen voorgelegd. De suggesties en opmerkingen op de bekken- en deelbekkenbeheerplannen en de adviezen van de waterschappen en de bekkenraad werden vervolgens verwerkt. Dit gebeurde aan de hand van een overwegingsdocument. Op basis van dit overwegingsdocument werden de plannen aangepast. Er zijn dus bijstellingen gebeurd op basis van het openbaar onderzoek.

De aangepaste bekkenbeheerplannen werden begin september 2007 goedgekeurd door de bekkenbesturen. Specifiek voor de Kleine Nete zijn de projecten Grobbendonk en De Zegge gegroeid uit concrete probleemstellingen op het terrein. De projectvoorstellen, zoals opgenomen in het door het bekkenbestuur en de Vlaamse Regering goedgekeurde bekkenbeheerplan, zijn voor alle bekkenbeheerplannen het resultaat van veel overleg en divers studiewerk. Voor de overstromingsgebieden Grobbendonk en De Zegge is er geen wetenschappelijke kosten-batenanalyse opgemaakt.

Terwijl het overstromingsgebied van Grobbendonk een meer lokaal project is, is het overstromingsgebied De Zegge een onderdeel van een integrale aanpak van een groot stuk van de vallei van de Kleine Nete. In dit project zijn het afgraven van het zandstort De Hellekens, de hermeandering in het Olens Broek en het langgerekte inrichtings- en bergingsgebied in samenhang geconcipieerd. Dit om enerzijds de doelstellingen maximaal te bereiken met anderzijds een minimum aan nadelige effecten voor alle actoren in het gebied.

Fundamentele wijzigingen aan één aspect van het integrale project hebben gevolgen voor andere aspecten. Er moet dus telkens een afweging worden gemaakt. De uitvoering van het overstromingsgebied De Zegge, de hermeandering in het Olens Broek en het afgraven van De Hellekens zijn samen opgenomen in het besluit van de Vlaamse Regering van 10 juli 2008 over de aanleg van de N19g Geel-Kasterlee.

De opname van deze projecten in het bekkenbeheerplan impliceert telkens een participatieve aanpak en een uitgebreid onderzoek en adviesronde. Zoals ik in mijn beleidsbrief heb aangekondigd, zal ik werken aan een vereenvoudiging van de waterplannen, overlegstructuren en procedures voor het integraal waterbeleid voorleggen. Dit voorstel houdt een aanpassing van het decreet Integraal Waterbeleid in. Het voorstel zal onder meer een verdergaande integratie en afstemming van de verschillende planfiguren en de planningscycli bevatten. Dat verhindert dat we de discussie telkens opnieuw openen.

Ik ben ervan overtuigd dat dit zal leiden tot een duidelijker en meer gedragen planningsproces. Daarnaast moeten we bij de uitvoering van de projecten volop blijven inzetten op een effectieve en optimale toepassing van de financiële instrumenten gekoppeld aan het decreet Integraal Waterbeleid en andere milderende maatregelen. Daar moeten we ook blijven op inzetten. Dat is belangrijk.

Naar aanleiding van bepaalde bezwaren die zijn geuit, is een werkgroep opgericht. Er is een vergadering geweest, waarop veel betrokken actoren aanwezig waren. Er is een voorstel tot compromis gedaan en dat ligt nu op tafel. Er is een nieuwe plenaire vergadering van het bekkenbestuur gepland, die zal plaatsvinden op 15 juni. Daar zal men proberen te landen en een oplossing te hebben. Daarnaast blijven we inzetten op flankerende maatregelen.

De beslissing is genomen, de uitvoering zal nu moeten gebeuren. Als er van in het begin een minderheidsstandpunt is, moet geprobeerd worden te zoeken naar een ruimer draagvlak. Ik zie dat niet als een manoeuvre om alles op de lange baan te schuiven of om het niet uit te voeren. Het is normaal dat we proberen te overleggen en tot een oplossing te komen. Ik zie dit als een kans om eruit te geraken, in plaats van als een hindernis die we niet moeten nemen.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Minister, u eindigt op een positieve noot. Ik hoor u ook zeggen dat er heel uitvoerig werd overlegd, zelfs met een minderheidsstandpunt naar aanleiding van de bekkenbeheerplannen en het opstellen daarvan. De volgende stap, de RUP's, zwengelen toch weer nieuwe discussies aan. Dat is tegen de geest van al wat we willen doen inzake versnelling en vereenvoudiging van procedures.

Op een bepaald moment moet je knopen doorhakken en tot de actie overgaan. Het zal nooit voor alle betrokkenen goed zijn. Vanochtend hebben we nog eens overlegd over de conclusies van onze hoorzittingen over waterbeheersing en overstromingsgevaar. Het heeft weinig zin dat we hier allerlei vrome wensen formuleren en grote theorieën te boek stellen, als vervolgens op het terrein blijkt dat het allemaal niet of heel moeilijk uitvoerbaar is.

De heer Kennes heeft een heel grondige terreinkennis, en zegt dat we misschien de zaken moeten uitvoeren waar we het wel over eens zijn, maar dat lijkt niet zonder gevaar. Het totaalpakket is van belang, maar dat heb ik u ook horen zeggen, minister: alles hangt aan alles.

Dit is een heel concreet geval – er zijn er nog in dit land – waaruit zal blijken in hoeverre we die zaken wel of niet op het terrein kunnen uitvoeren. Daarom kijk ik met veel interesse uit naar de nabije toekomst.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: De problemen die worden gesignaleerd, komen niet alleen uit de landbouw, maar ook uit de toeristische sector. Een zorg van mij gaat over participatie. Het formele minderheidsstandpunt is beperkt tot het actief overstromingsgebied Grobbendonk. In de participatieprocessen moet je bijna brutaal zijn om later in de besluitvorming sporen na te laten met een minderheidsstandpunt.

Ik zie dat er veel formele collegebeslissingen van verschillende gemeentebesturen in de loop van de jaren zijn geweest, om bezwaren te formuleren. Ze worden behandeld door

commissies, maar men blijft vaak achter met het gevoel niet au sérieux te worden genomen. Sommige zaken worden zelfs niet behandeld. Je moet de juiste persoon op de juiste vergadering hebben, en die moet met het nodige aplomb zijn punt maken om te voorkomen dat de kritiek en bedenkingen onvoldoende worden meegenomen.

Op basis van veel stukken heb ik de indruk dat er heel veel participatiemomenten zijn geweest, maar dat er van al die kritiek, vragen en bedenkingen weinig is terug te vinden in de einddocumenten. Dan moeten we ons afvragen of die procedures goed verlopen, of de manier waarop ze zijn ontwikkeld, efficiënt is. Ik denk dat er reden tot bezorgdheid is als we zien dat veel collegebeslissingen niet anders terug te vinden zijn dan in minderheidsstandpunten of andere formele bezwaren.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Minister, u gaf een dubbele boodschap. U zegt dat de beslissing is genomen, maar anderzijds zei u dat er een compromis in de maak is. Als er een compromis in de maak is, wil ik graag weten wat de randvoorwaarden daarvan zijn. Bijvoorbeeld kan de bergingscapaciteit die men via het bekkenbeheerplan had gepland, worden behouden? Er zijn ook nog andere randvoorwaarden mogelijk. Wat is het kader van het compromis dat in de maak is?

De heer Bart Martens: We moeten ervoor zorgen dat draagvlak geen zitvlees wordt. Als we alleen uitvoeren waar voor 100 procent eensgezindheid over is, dan zal van de verschillende bekkenbeheerplannen nog weinig terechtkomen. Sommige voorstellen kunnen worden verfijnd en verbeterd, maar het vergroten van het waterbergend vermogen, wat we nodig hebben om alle dorpen in die vallei van de Kleine Nete droge voeten te kunnen garanderen, moet altijd kunnen worden gevrijwaard. Daar mogen we niet op afdingen. Anders geraken we van de regen in de drop.

Minister, u gaf aan dat de situatie in Grobbendonk in november vorig jaar kritisch was. De dijk daar is van heel slechte kwaliteit en er is niet veel nodig om Grobbendonk onder water te zetten. Als er alternatieven komen, moeten die wel hetzelfde veiligheidsniveau bieden en niet alles gedurende zoveel jaar uitstellen. Ik zie veel heil in uw pleidooi om de procedures te integreren.

In de volgende generaties bekkenbeheerplannen moeten we nagaan in welke mate we tegelijk met het aanduiden van overstromingsgebieden in die bekkenbeheerplannen, het planningsproces kunnen opstarten, en het openbaar onderzoek van het ontwerp bekkenbeheerplan kunnen laten samenspannen met het openbaar onderzoek van het GRUP dat nodig is om dat overstromingsgebied effectief in de ruimtelijke plannen af te bakenen. Zo winnen we verschillende jaren.

Nu komen al die procedures achter elkaar als we ze parallel kunnen laten verlopen. Eerst komt het openbaar onderzoek dat gedegen moet gebeuren, en waarin alle opmerkingen moeten worden geregistreerd en beantwoord. Vanuit het oogpunt van de motivatieplicht is het noodzakelijk dat er een serieus antwoord komt op elk bezwaar dat wordt ingediend. Zoals het nu werkt, is het een afvallingskoers. Eerst moet je door de trechter van het openbaar onderzoek van het bekkenbeheerplan, dan volgt de trechter van de RUP's die nodig zijn om de aangeduide overstromingsgebieden te realiseren, dan moet je een stedenbouwkundige vergunning krijgen voor een nieuwe ringdijk enzovoort.

Het is een afvallingskoers die er finaal toe kan leiden dat er veel minder extra ruimte voor water wordt gecreëerd dan initieel in de bekkenbeheerplannen is vastgelegd. Dat moeten we absoluut vermijden.

De voorzitter: De heer Peeters heeft het woord.

De heer Dirk Peeters: Mijnheer Kennes, u hebt het over het verbeteren van het inspraaktraject. Natuurlijk kan alles beter, maar ik heb weinig processen gezien die dermate

verfijnd, voorbereid en opgevolgd waren, dan bijvoorbeeld de opmaak van de deelbekkenbeheerplannen en de bekkenbeheerplannen. Als dat gebeurt op het vlak van de milieudiensten, van de technische diensten, van de beleidsmensen, en er daarnaast sectoraal overleg is met de sectoren Natuur en Landbouw, dan denk ik dat dit een heel intensief proces is geweest dat goed is gecoördineerd door de provincie. Als dit proces dan te elfder ure met veel aplomb, het nodige lawaai en gedruis, op de helling wordt gezet om een minderheidsstandpunt te forceren, dan is dat erover. Ik heb veel vragen en kritische bedenkingen bij procedureversnelling en de commissie Speed. Aan de andere kant, als het goed gelopen is, moet je dat ook op zijn merites kunnen beoordelen. Dan moet je niet met dit soort achterhoedegevechten te elfder ure komen aandragen.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Ik heb mijn betoog geëindigd met te zeggen dat we het integraal waterbeleid gaan vereenvoudigen. Dat is volledig klaar. De Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid heeft een zeer goed voorstel uitgewerkt waarvan ik vind dat we ermee verder moeten gaan. Dat is zo goed als klaar. Het is een van de lessen die we moeten leren uit deze case, maar het is maar een van de vele. Je hebt tal van procedures en momenten van inspraak, waarbij men toch met een wrang gevoel blijft zitten over wat ermee gebeurd is en hoe we daar verder mee omgaan. Dat is een eerste taak die we moeten opnemen.

Mijnheer Sanctorum en mijnheer Vandaele, er is beslist in het bekkenbestuur om die werkgroep op te richten om een aantal dingen te verfijnen. We moeten die beslissing een kans geven. Dat heeft niets te maken met uitstellen of op de lange baan schuiven. Het is ook absoluut niet de bedoeling om aan veiligheid in te boeten. Ik heb niet alle details van het compromisvoorstel bij mij, maar er zit bijvoorbeeld de problematiek van de afzetting van de grond in. Er is een opmerking gemaakt vanuit de toeristische sector. We moeten zoeken naar een plaats waar we die grond naartoe kunnen brengen. Dat is een eerste zaak waar men een oplossing voor heeft gevonden in dat compromisvoorstel.

Een tweede zaak is dat zonder aan veiligheid in te boeten er nog een aantal verschuivingen zijn waardoor heel waardevolle landbouwgrond nog zou kunnen worden gevrijwaard zonder in te boeten aan capaciteit. Er is dus een goed compromisvoorstel. We hopen dat het op de plenaire vergadering van 15 juni een kans krijgt en dat dat kan lukken. Is dat niet zo, dan moeten we bekijken hoe we verder gaan. Ik heb duidelijk in mijn antwoord gezegd dat het een hele procedure is geweest. Het is nodig dat je het geheel bekijkt voor de veiligheid. We blijven daarvoor gaan: van dat principe wordt niet afgestapt.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Ik had een beetje moeite met de uitspraak van de heer Kennes over de inspraak. Hij zegt dat als er vergaderingen zijn, je de juiste mensen moet hebben die daar met voldoende aplomb aanwezig kunnen zijn. We weten wel dat de uitkomst van vergaderingen te maken heeft met mensen die er wel en niet zijn. Maar een overheid of organisatie die zo een proces in gang zet, kan niet veel meer dan zo'n vergadering beleggen en de mensen uitnodigen. Als daar dan een beslissing wordt genomen, dan is dat wel de beslissing. Dan moet je nadien niet zeggen dat die beslissing eigenlijk niet zo waardevol is omdat de heer x er niet was, en als de heer x er wel was geweest, dan zou die met het nodige aplomb misschien iets hebben gezegd wat nu niet is gezegd. Dat is een beetje een vreemde redenering. Ik denk dat een vergadering is wat ze is en een besluit van een vergadering is wat het is. Je moet altijd verder gaan en niet op je stappen terugkeren. Dit is een opmerking in de marge.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de oprichting van een Vlaams stookoliefonds nu de vorming van de Federale Regering uitblijft - 2315 (2010-2011)

De voorzitter: Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde: Voorzitter, minister, collega's, reeds jaren wordt in de commissie Leefmilieu door verschillende politieke partijen aan verschillende opeenvolgende ministers aangedrongen op de oprichting van een Vlaams stookoliefonds. De nog steeds in de bodem aanwezige stookolietanks blijven een gevaar vormen voor bodemverontreiniging.

Onze fractie was verheugd toen we bij de aanvang van deze legislatuur konden vaststellen dat deze Vlaamse Regering echt vooruitgang wilde boeken inzake de oprichting van een stookoliefonds. Het regeerakkoord zegt hierover op pagina 57 het volgende: "We zetten bodemsaneringsfondsen op in samenwerking met sectoren die te kampen hebben met specifieke bodemverontreiniging. Als er voor 2010 geen uitzicht is op een Belgisch stookolietankfonds richten we, met een bijdrage van de sector en cofinanciering door de overheid, een Vlaams stookolietankfonds op dat gezinnen bijstaat die worden geconfronteerd met de kosten van een stookolieverontreiniging."

In de beleidsbrief Leefmilieu staat op pagina 24: "De hoofdlijnen voor de mogelijke invoering van een Vlaams stookoliefonds worden uitgetekend indien een Belgisch fonds verder uitblijft. Ook wordt er gestart met het formuleren van een voorstel tot optimalisatie van het regelgevend kader voor bodemsaneringsfondsen na verwerking van de resultaten van de audit van Vlabotex."

Minister, het is duidelijk dat het niet bij loze woorden mag blijven. Dat blijkt ook uit wat uzelf zegt in het regeerakkoord en de beleidsbrief, namelijk dat u wel initiatief wilt nemen. Wij hebben het gevoel dat u bij de pakken blijft zitten. Er is nog steeds geen nieuwe Federale Regering, en het zal daar nog wel even op wachten zijn. Daarom is het noodzakelijk dat er onmiddellijk stappen worden genomen tot oprichting van een bodemsaneringsfonds voor stookolietanks in zoverre dat nog niet zou zijn gebeurd.

Minister, welke stappen hebt u ondertussen ondernomen om een bodemsaneringsfonds voor stookolietanks op te richten? Werden de zogenaamde hoofdlijnen ondertussen uitgetekend? Werd er ondertussen gewerkt aan de optimalisatie van het regelgevend kader voor bodemsaneringsfondsen na de evaluatie van het Vlaams Bodemsaneringsfonds voor de Textielverzorging (Vlabotex)?

De voorzitter: Mevrouw Eerlingen heeft het woord.

Mevrouw Tine Eerlingen: Minister, in januari heb ik over dit thema een schriftelijke vraag gesteld. Uit uw antwoord bleek dat de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) werkt aan de voorbereiding van een Vlaams stookoliefonds, maar dat de financiële en juridische haalbaarheid nog moest worden onderzocht en dat daarover een analyse zou worden gemaakt. Die zou tegen de zomer afgerond zijn. Ik ben benieuwd naar de stand van zaken met betrekking tot die analyse. Ik zou graag weten of er pijnpunten werdenesignaleerd. Hoe zou men dit fonds eventueel kunnen financieren? Uit uw antwoord bleek dat het niet haalbaar was om een bijkomende heffing op de aankoop van de stookolie in te voeren.

De heer Bart Martens: Minister, ik heb ook een schriftelijke vraag gesteld, ongeveer rond dezelfde periode, waarin ik had gevraagd hoeveel lekkende stookolietanks er zijn. Het was wel schrikken dat de OVAM daar geen enkel zicht op heeft. We hebben het bodemkwaliteitsregister van de OVAM waaruit de bodemattesten vertrekken, maar blijkbaar is het onmogelijk om daaruit te halen hoeveel gevallen van lekkende stookolietanks er al effectief zijn gekend. Men verwijst naar een soort enquête die ooit is gebeurd door Premaz,

de sector zelf, maar men beschikt blijkbaar niet over accurate gegevens over hoe groot de omvang van het probleem is.

Uit de enquête van Premaz blijkt dat de problemen talrijk zijn. Die brengen familiale drama's met zich mee. Vele mensen kunnen de saneringskosten niet verhalen op hun verzekering en worden geconfronteerd met kosten die kunnen oplopen tot 10.000 euro of meer. Ik denk dat we hier zeer snel een antwoord op moeten bieden. Zoals mevrouw Van den Eynde zegt, moeten we nu geen hoop meer stellen op een federale oplossing of een samenwerkingsakkoord dat zou moeten worden gesloten tussen de federale overheid en de drie gewesten. Nu wordt het echt wel dringend tijd voor plan B.

Ik begrijp dat het niet gemakkelijk zal zijn om daar een financiering voor te vinden. Het is gemakkelijker om dat in samenspraak met de federale overheid te doen. Dat kan met een kleine toeslag op de stookolie, die niemand zal merken maar die wel voor voldoende middelen kan zorgen om die saneringsgevallen te betalen. Een Vlaamse financiering lijkt me minder voor de hand te liggen. Ik ga ervan uit dat er ondertussen al verkennend onderzoek is gebeurd en dat men daar al resultaten van kan meedelen.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, toen we het Vlaams regeerakkoord hebben opgesteld, hadden we geen glazen bol en wisten we niet wat er op federaal niveau zou gebeuren. Ondertussen zitten we niet stil. We hebben het thema opnieuw op de agenda geplaatst van de Interministeriële Conferentie Leefmilieu van 31 maart 2011. Daar is beslist dat er een werkgroep zou worden opgericht samen met de andere betrokken gewesten en de federale overheid, om het te laten vooruitgaan. Er is afgesproken dat het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest de leiding zou nemen en het initiatief zou nemen om de werkgroep op te starten. Het is een goede zaak dat die afspraak is gemaakt.

Ondertussen zitten we niet stil. We zijn niet naïef, maar we proberen nog altijd die piste te bewandelen. We denken daarnaast zelf na over hoe we vanuit de OVAM toch werk kunnen maken van een Vlaams stookoliefonds. Er is een eerste denkpiste geweest over de economische en juridische haalbaarheid en over de eventuele knelpunten. We houden dat achter de hand. We willen nog steeds blijven inzetten op de eerste piste, maar het is niet zo dat we ondertussen niets doen en alleen maar afwachten. Het is nog te vroeg om daarop vooruit te lopen.

Ik wil wel eens nagaan of die informatie beschikbaar is. Ik heb ze nog niet ontvangen. Ik zal bekijken of ik ze eventueel aan u kan overmaken.

Er is een audit gebeurd. Het eindrapport van de audit Droogkuissector, opgesteld door PricewaterhouseCoopers, is aan de OVAM overgemaakt in december 2010. Op basis van de resultaten van dit onderzoek is de OVAM gestart met het beoordelen van de wenselijkheid en noodzaak tot wijziging van het bestaande regelgevende kader voor bodemsaneringsorganisaties. Indien nodig, zal tegen eind 2011 een tekstvoorstel tot wijziging van de regelgeving worden opgemaakt. Op dat vlak proberen we een aantal bijstellingen te doen.

Ik besef dat het nog geen concreet antwoord is, mevrouw Van den Eynde, maar we hopen dat het door het oprichten van die werkgroep hopelijk in een stroomversnelling komt. Daarnaast nemen we zelf onze verantwoordelijkheid door vanuit de OVAM de zaak zelf te bekijken.

De voorzitter: Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde: Minister, ik ben zeer ontgoocheld in uw antwoord. U zegt dat u niet stilzit, dat u een Interministeriële Conferentie Leefmilieu hebt gehad met de gewesten en dat Brussel de leiding zal nemen. Ik heb het gevoel dat we ter plaatse blijven trappelen.

U zegt zelf in uw beleidsbrief dat u het initiatief zult nemen voor de oprichting van een Vlaams stookoliefonds. Dan zegt u toch niet de waarheid, minister. U blijft liever ijveren

voor een samenwerkingsakkoord met de andere gewesten in plaats van nu zelf het initiatief te nemen. Ik ben bijzonder ontgoocheld. Ik vind het ongehoord dat u nog steeds niet blijft gaan voor de oprichting van een Vlaams stookoliefonds. Ik denk dat we ondertussen bijna tien jaar lang aan het pleiten zijn voor dat fonds. Ik herinner me nog de eerste vragen aan de toen bevoegde minister Dua. Ze is er weliswaar ook niet in geslaagd. Ik ken gezinnen waarvan ondertussen mensen niet meer leven, die aan het wachten waren op de oprichting van zo'n stookoliefonds. Ik vind het gewoon schandalig. Ik heb er geen andere woorden voor.

De voorzitter: Mevrouw Eerlingen heeft het woord.

Mevrouw Tine Eerlingen: Als ik het goed begrijp, is de analyse van de OVAM op dit moment afgerond, maar moeten de conclusies nog worden getrokken.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Ik ben, zoals in het regeerakkoord staat, blijven inzetten op een globale regeling en daarnaast werken we als alternatief aan een eigen Vlaams fonds. Ik heb die opdracht gegeven aan de OVAM. Deze heeft daar al een volledige analyse over gemaakt. Ik weet niet in welke vorm die analyse er is. Ik heb de teksten nog niet gekregen. Volgens mijn informatie is ze afgerond. Als ze in een vorm is gegoten die ter beschikking kan worden gesteld, zal ik ze overmaken zodat u kunt zien wat de inschatting is van budgetten en kosten. Mevrouw Van den Eynde, het is gemakkelijk om te zeggen dat we direct moeten overgaan tot de oprichting op Vlaams niveau, maar men moet dat ook kunnen financieren. Iedereen zal zijn verantwoordelijkheid daarin moeten nemen.

De voorzitter: Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde: Minister, het dossier is niet nieuw. De OVAM heeft al lang de tijd gehad om te onderzoeken of een Vlaams stookoliefonds kan worden opgericht. Ik herinner me nog de eerste vragen toen minister-president Peeters nog minister van Leefmilieu was. Hij zei dat zou worden onderzocht of een Vlaams stookoliefonds mogelijk was. Ik denk dat de OVAM er gewoon geen werk van maakt.

Wat is er eigenlijk allemaal gebeurd om te onderzoeken of dat Vlaams stookoliefonds wel degelijk kan? Ik zou dat graag eens zien. Ik denk dat er heel weinig is gebeurd en dat er gewoon wordt gewacht op een initiatief van de federale overheid, maar schrijf dan zo geen leugens in uw beleidsbrief.

De voorzitter: Ik heb de afspraak genoteerd dat als de analyse in een verspreidbaar document kan worden bezorgd, we ze asap aan de leden van de commissie ter beschikking stellen.

Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Bart Van Malderen tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, en tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de herziening van de Seveso-richtlijn - 2190 (2010-2011)

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Schauvliege.

De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Collega's, ik trap in deze commissie ongetwijfeld een open deur in als ik zeg dat de Seveso I- en Seveso II-richtlijnen er gekomen zijn na het zeer zware ongeval in het chemisch bedrijf in het gelijknamige dorp in 1976. Deze wetgevingsvoorschriften hebben heel wat impact. Niet minder dan 10.000 vestigingsplaatsen in de Europese Unie vallen onder deze richtlijnen.

De Europese Commissie komt met een strengere wetgeving op het gebied van veiligheid van Europese chemische bedrijven. Het ontwerpvoorstel van de Europese Commissie heeft betrekking op wetgeving om de voorschriften inzake de beheersing van de gevaren van zware ongevallen waarbij chemische stoffen betrokken zijn, te verscherpen. Als gevolg van de herziening van de Seveso-richtlijn zal de wetgeving worden aangepast in het licht van de gewijzigde EU-wetgeving voor chemische stoffen en zullen andere bepalingen worden verduidelijkt en bijgewerkt. Deze herziening drong zich op omdat inmiddels regels zijn vastgesteld om het Europese systeem voor de indeling en etikettering van stoffen in overeenstemming te brengen met het wereldwijd geharmoniseerde systeem dat de Verenigde Naties implementeert. Dit nieuwe systeem zorgt ervoor dat dezelfde gevaren over de hele wereld op dezelfde manier worden beschreven en geëtiketteerd, wat op zich alleen maar toe te juichen is.

De nieuwe richtlijn zou op 1 juni 2015 van toepassing moeten zijn. Dat lijkt heel veraf, maar ik vond het toch nodig om u deze vraag te stellen in het licht van de volgende vaststelling. De Seveso II-richtlijn is niet omgezet door een wet of een decreet, maar door een samenwerkingsakkoord van 21 juni 1999 tussen de federale overheid en de drie gewestelijke overheden. De Seveso II-richtlijn handelt over de preventie van zware ongevallen en de bescherming van mens en milieu tegen de gevolgen van gebeurlijke zware ongevallen. In de Seveso II-richtlijn kunnen verschillende competenties teruggevonden worden, waarvan in het federale België de bevoegdheden over het federale bestuursniveau en het gewestelijke bestuursniveau verspreid liggen, wat de zaak er helemaal niet makkelijker op maakt.

Artikel 12 van de Seveso II-richtlijn legt aan de lidstaten van de Europese Unie enkele verplichtingen op met betrekking tot de ruimtelijke ordening. Bij de omzetting van de Seveso II-richtlijn in Belgisch recht, werd dit artikel 12 nagenoeg letterlijk, zonder verdere praktische invulling, overgenomen in artikel 24 van het samenwerkingsakkoord. Een herziening van de Seveso II-richtlijn door de Europese Commissie zal dus ongetwijfeld een impact hebben op het beleid, niet het minst inzake Leefmilieu en Ruimtelijke Ordening in Vlaanderen.

Vandaar mijn vragen aan de beide ministers waarop ik hoop van u het gecoördineerde antwoord te krijgen. Hoe schat u de impact in van de richtlijn op het beleid inzake leefmilieu en ruimtelijke ordening in Vlaanderen? Welke initiatieven hebt u reeds genomen om de decretale regels op vlak van leefmilieu en ruimtelijke ordening in Vlaanderen af te stemmen op de op komst zijnde nieuwe richtlijn? Hoe schat u de gevolgen in voor de bestaande bedrijven die onder de Seveso II-richtlijn vallen? Hoe schat u de gevolgen in voor bedrijven die vandaag niet onder de richtlijn vallen, maar vanaf 1 juni 2015 wel?

Hoe schat u de gevolgen in voor lopende planprocessen? Ik heb deze vraag gesteld omdat als de regels strenger worden gemaakt, meer bedrijven onder de Seveso-richtlijn zullen vallen. Daarbij zullen ook perimeters gelden die mogelijk een nieuwe zonevreemdheid kunnen creëren. Daarom stel ik u deze vraag, hoewel ze pas in 2015 zou moeten worden geagendeerd. Hebt u een zicht op de urgentie, want dit soort dingen worden natuurlijk beter op voorhand gepland?

Kunt u bevestigen of de Seveso II-richtlijn van toepassing is op nucleaire installaties? Waarom wel of waarom niet?

Gezien de complexiteit inzake het federale niveau en de samenwerking met de verschillende gewesten, wil ik graag vernemen of u hierover reeds overleg hebt gehad met uw federale collega en de collega's van de andere gewesten.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, mijnheer Van Malderen, voor alle duidelijkheid: er is nog geen nieuwe Seveso-richtlijn, dat weet u. Er is wel al een tekstvoorstel van nieuwe richtlijn. Dat circuleert, maar we moeten het verdere verloop afwachten. Het voorstel moet nog door de Europese Raad en het Europees Parlement worden besproken.

U vraagt naar de mogelijke impact van een nieuwe richtlijn. Het antwoord is natuurlijk nogal voorwaardelijk. Wat moet er gebeuren? Het toepassingsgebied zal moeten worden aangepast betreffende de indeling, de etikettering en de verpakking van stoffen en mengsels.

Ook het invoeren van de mogelijkheid voor uitsluitingsregels van bepaalde gevaarlijke stoffen of mengsels zal moeten worden ingevoerd.

Ook de waarborgclausule kan eventueel veranderen.

Er zullen ook nieuwe bepalingen moeten worden opgenomen over informatie aan het publiek, onder meer het online ter beschikking stellen van informatie inzake risico's voor zware ongevallen.

Er zijn ook nieuwe bepalingen over publieke raadpleging en participatie.

De lagedrempel Seveso-inrichtingen, dit is de groep van Seveso-inrichtingen waarbij de hoeveelheden gevaarlijke stoffen of mengsels beduidend kleiner zijn dan die van de hogedrempel Seveso-inrichtingen, dienen meer informatie ter beschikking te stellen aan de bevoegde autoriteiten. Het gaat over beschrijvende informatie over de omgeving van hun inrichting en de installaties en dergelijke meer.

Er zijn ook nieuwe bepalingen opgenomen inzake inspectie die voornamelijk gebaseerd zijn op de IED-richtlijn (Industrial Emissions Directive). Zoals de teksten nu voorliggen, zou dit ook een verstrenging inhouden.

Er zou ook een minimumfrequentie van inspecties worden opgelegd.

Wat betreft de impact op ruimtelijke ordening zijn er geen inhoudelijke veranderingen voor Vlaanderen te verwachten door het voorstel dat eventueel zou kunnen worden goedgekeurd. De wijzigingen in de bepalingen inzake ruimtelijke ordening geven meer duidelijkheid aan alle lidstaten. Dit omvat onder meer dat de bepalingen van toepassing zijn voor zowel lagedrempel als hogedrempel Seveso-inrichtingen, dat ze zowel het veiligheidsniveau van menselijke gezondheid als van leefmilieu beogen. Voor de werking in de praktijk is er dus geen noemenswaardig verschil tussen wat nu op tafel ligt en wat al van toepassing was.

Voor het beleid inzake Leefmilieu is er een belangrijke impact te verwachten. In eerste instantie is het heel onzeker hoeveel inrichtingen onder het toepassingsgebied van de derde richtlijn zullen vallen. De Europese Commissie gewaagt van een kleine toename, maar experts verwachten wel een grote toename, tientallen procenten zouden er wel onder vallen. De lidstaten dienen nog een impactstudie uit te voeren om daar een beter zicht op te krijgen.

In tweede instantie zal de Vlaamse overheid initiatieven nemen om meer informatie aan het publiek ter beschikking te stellen en daar ook een gepaste risicocommunicatie aan te koppelen.

Een derde belangrijke impact is vervat in het beleid externe veiligheid van de lagedrempel Seveso-inrichtingen, waar u naar verwijst. Er zal op een meer gestructureerde manier invulling kunnen worden gegeven aan de aspecten ruimtelijke ordening en de domino-effecten, zoals dat in de richtlijn wordt genoemd.

U vraagt welke initiatieven er al genomen zijn. De decretale regels op het vlak van leefmilieu, maar ook van ruimtelijke ordening geven nu al voor een groot deel invulling aan de mogelijk op komst zijnde Seveso III-richtlijn. In België dient een nieuwe Seveso III-richtlijn omgezet te worden door een samenwerkingsakkoord tussen de federale overheid en de gewestelijke overheden. Op dit ogenblik is de voorbereiding van een nieuw samenwerkingsakkoord nog niet aan de orde, aangezien er nog geen nieuwe richtlijn is. Dit sluit natuurlijk niet uit dat mijn administratie de ontwikkelingen blijft volgen. Als er snel op moet worden ingespeeld, zal ze er klaar voor zijn. Er zijn ook tal van werkgroepen die in de Europese Raad zijn opgericht en waar we ook bij betrokken zijn.

Wat ruimtelijke ordening betreft, moeten er normaal gezien geen aanpassingen zijn. Er zal een beperkte aanpassing nodig zijn voor leefmilieu op het vlak van het decreet Algemene Bepalingen omdat het nieuwe samenwerkingsakkoord daarop zal moeten worden afgestemd.

U vraag naar de gevolgen voor de bedrijven. Voor de groep van de bestaande hogedrempel Seveso-inrichtingen zijn er door de nieuwe Seveso-richtlijn weinig of geen veranderingen te verwachten. Voornamelijk het verschaffen van informatie over gevaarlijke stoffen en mengsels overeenkomstig de CLP-verordening (classification, labelling and packaging of substances and mixtures) zal voor deze inrichtingen extra werk betekenen. Voor de lagedrempel Seveso-inrichtingen zijn er wel meer effecten te verwachten. Meer informatie aan de bevoegde overheden zal moeten worden bezorgd. Dit zal gebeuren door het instrument van de kennisgeving en via andere informatiedocumenten. Voor inrichtingen die vanaf 1 juni onder toepassing van de Seveso III-richtlijn vallen, is er in termijnen voorzien om aan de diverse bepalingen te voldoen.

De lopende planprocessen, namelijk de ruimtelijke uitvoeringsplannen in de omgeving van Seveso-inrichtingen, kunnen zonder enig probleem voortgaan. De huidige regelgeving in relatie met ruimtelijke ordening was al heel vooruitstrevend in Vlaanderen. Normaal gezien moeten er geen wijzigingen gebeuren.

De Seveso II-richtlijn is niet van toepassing op gevaren veroorzaakt door ioniserende straling. Dit zal ook het geval zijn voor de op komst zijnde Seveso III-richtlijn. Ook daar zal die niet onder vallen. Op de nucleaire bedrijven kunnen op hun bedrijventerrein naast radioactieve stoffen ook andere gevaarlijke stoffen aanwezig zijn. Dit kan gaan over milieugevaarlijke stoffen of andere stoffen die onder de bepaling vallen, want daarvoor geldt de Seveso-richtlijn natuurlijk wel. Heel specifiek de nucleaire stoffen zelf vallen daar niet onder.

U vroeg of hier overleg over is geweest. Uiteraard, als er een samenwerkingsakkoord moet zijn, is er de samenwerkingscommissie en is er overleg. Dat gebeurt in het Coördinatiecomité Internationaal Milieubeleid (CCIM). Dat weet u. Wij wachten nog wat af. We volgen uiteraard via de werkgroepen wat er op de Raad gebeurt. Op die manier wordt overleg gepleegd, zowel met de federale overheid als met de andere gewesten.

We verwachten dat tijdens het Hongaars voorzitterschap van de Raad van juni, heel binnenkort dus, in Luxemburg een voortgangsrapport zal worden voorgelegd. We moeten er dus nog even op wachten. Dit is de stand van zaken.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het is goed om te vernemen dat u alert bent en dat u met deze problematiek bezig bent. Het lijkt heel veraf en heel embryonaal, maar als we de tekst die vandaag bestaat als uitgangspunt nemen, dan kunnen we de impact al een beetje inschatten. Het lijkt me goed om er vandaag al rekening mee te houden. Ik stel bijvoorbeeld vast dat, nog los van de precieze perimeter die zal worden bekeken in de impactstudie, we toch wel kunnen verwachten dat als we bijkomende consultatie en kennisgeving moeten organiseren en als er in bijkomende taken voor de inspectie wordt voorzien, de workload niet zal verkleinen. We hebben er toch wel wat ervaring mee dat het aanwerven of opleiden van het personeel niet zo evident is. De algemene richtlijn inzake personeel volgens het regeringsbeleid stelt dat de administraties netto niet mogen groeien, en dat zal toch wel wat verschuivingen met zich meebrengen en dan is 2015 helemaal niet meer veraf. Het zou goed zijn om daar zo snel mogelijk inschattingen van te maken.

Het is goed om te vernemen – want dat was eigenlijk een beetje de aanleiding van mijn vraag – dat er op het gebied van ruimtelijke ordening geen lopende planprocessen worden verstoord en dat er ook geen nieuwe vormen van zonevreemdheid zouden kunnen ontstaan. Mijn vraag is ingegeven door een reële ongerustheid die leefde binnen de bedrijfswereld met betrekking tot ruimtelijke ordening, maar die hebt u bij dezen weerlegd.

Ik heb een bijkomende vraag over de impactstudie waar u naar verwees en die loopt. Wanneer zouden we daar resultaat mogen van verwachten?

Met betrekking tot het nucleaire heb ik eigenlijk alleen maar de feitelijke mededeling gekregen dat noch Seveso II noch Seveso III handelen over nucleaire activiteiten, tenzij ze gevat zijn via een andere activiteit. Wat is de motivatie daarvoor? Zijn er specifieke andere richtlijnen waar ze aan voldoen? Of beschouwt men nucleaire installaties per definitie – mijn vraag is hoog retorisch van gehalte – als niet-risicovol?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Wat de impactstudie betreft, moet ik dit navragen, want die gebeurt federaal door België als lidstaat. Ik zou moeten navragen wat de stand van zaken is en wanneer de studie eventueel klaar is.

Wat het nucleaire betreft, dat is een louter federale bevoegdheid. Ook daarover zijn er uiteraard duidelijke internationale richtlijnen en wordt hierop Europees nauwgezet toegekeken. Dit heeft nog nooit onder een Seveso-richtlijn gevallen omdat het apart wordt bekeken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Bart Martens tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de opvolging van oriënterende bodemonderzoeken - 2342 (2010-2011)

De heer Bart Martens: Minister, we hebben hier een paar weken geleden een gedachtewisseling gehad met de leden van Voka over de aanpak van de brownfields. Toen kwam het punt naar voren dat er blijkbaar niet systematisch werk wordt gemaakt van de opvolging van de verplichting tot oriënterende bodemonderzoeken waardoor veel saneringsdossiers in de tijd vooruit worden geschoven.

Het is zo dat conform het Bodemdecreet inrichtingen die in VLAREM I staan aangemerkt als inrichtingen met een potentieel risico op bodemverontreiniging, periodiek een bodemonderzoek moeten laten uitvoeren, een oriënterend bodemonderzoek. Dat moet ook gebeuren voor risico-inrichtingen die sluiten of die in falings gaan of waar een overdracht van de grond plaatsvindt. Voor elke overdracht van zo'n perceel waarop een risicoactiviteit was gehuisvest, moet ook een oriënterend bodemonderzoek worden uitgevoerd.

Uit de wereld van de bodemsaneerders krijgen we signalen dat er weinig achter wordt gezeten, dat vaak aan de verplichting wordt voorbijgegaan, met alle gevolgen van dien. De sanering vindt niet plaats en ondertussen neemt de verontreiniging in ruimte toe, maar ook in ernst, want de verontreiniging verspreidt zich verder, waardoor de saneringskosten in de toekomst enkel maar zullen toenemen. Uiteraard kan dat niet de bedoeling zijn.

De uitvoering van een oriënterend bodemonderzoek vormt eigenlijk maar de eerste stap in een hele saneringsketen. Indien uit een oriënterend bodemonderzoek blijkt dat er wel degelijk sprake is van een ernstige bodemverontreiniging, moet een beschrijvend bodemonderzoek worden uitgevoerd. Daarna wordt overgegaan tot het opstellen van een bodemsaneringsplan. Indien de eerste stap al niet wordt gezet, zullen de andere stappen daar zeker niet op volgen.

Het Bodemdecreet voorziet tevens in de mogelijkheid over te stappen naar het risicobeheer van gronden die niet onmiddellijk worden gesaneerd. In sommige gevallen gaat het om volledige bedrijventerreinen en wordt getracht de verontreiniging te beperken. In de loop der tijden wordt dan stukje bij beetje de sanering doorgevoerd. Dit laatste gebeurt vooral in functie van de ontwikkelingen die het op het terrein gevestigd bedrijf doormaakt en van de

vastgoedontwikkelingen die vaak op dergelijke terreinen kunnen worden vastgesteld. Het risicobeheer zou er in de praktijk toe leiden dat saneringen voor zich uit worden geschoven.

Minister, de onderzoeksplicht bepaalt dat elk oriënterend bodemonderzoek bij de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) moet worden ingediend. Weet u of de oriënterende bodemonderzoeken al dan niet tijdig bij de OVAM worden ingediend? Hoe volgt de OVAM deze periodieke verplichting op? Worden effectief aanmaningen verzonden indien de resultaten van een oriënterend bodemonderzoek niet of laattijdig worden overgemaakt?

Indien er sprake is van een mogelijke ernstige verontreiniging, moet een beschrijvend onderzoek plaatsvinden. Hoeveel tijd kost dat gemiddeld? Wat doet de OVAM om dit op te volgen en, indien nodig, te versnellen?

In geval van een ernstige vertraging bestaat steeds de mogelijkheid boetes uit te schrijven. Dit staat in de artikelen 171 tot en met 173 van het decreet en van het handhavingsbesluit. Zijn in het verleden al dergelijke boetes uitgeschreven? Over hoeveel gevallen gaat het dan?

Hebt u er, tot slot, enig zicht op over in hoeveel dossiers waarin sprake van een ernstige verontreiniging is, tot risicobeheer wordt overgegaan? Wordt een dossier aan een uniform kader met objectieve criteria getoetst vooraleer wordt beslist tot risicobeheer over te gaan?

De voorzitter: Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde: Voorzitter, naar aanleiding van de lunch met Voka over de brownfieldontwikkelingen heb ik op 9 mei 2011 een aantal schriftelijke vragen ingediend. Die vragen hebben onder meer betrekking op de initiatieven die nog moeten worden genomen om de brownfieldontwikkeling te stimuleren.

Minister-president Peeters heeft mijn vragen al beantwoord. Op een antwoord van de minister van Leefmilieu wacht ik nog. Het gaat dan vooral om vragen over de opvolging van de bodemonderzoeken en over de cijfergegevens. Tijdens elke vergadering en tijdens elk gesprek met de actoren is gebleken dat de voortgang van de bodemonderzoeken onvoldoende wordt opgevolgd. De heer Martens heeft dit punt tijdens zijn vraagstelling overigens ook aangehaald. Klopt de reactie van deze actoren? Zo ja, wat is de reden van dit gebrek aan opvolging?

Tot slot wil ik erop wijzen dat er blijkbaar nog geen inventaris van de brownfields in Vlaanderen bestaat. Is dit dan geen taak van de OVAM?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, sinds 1 juni 2008 is het nieuwe Bodemdecreet van kracht. De exploitanten die, ondanks de verplichtingen in het vroegere Bodemsaneringsdecreet uit 1995, geen onderzoek hadden laten uitvoeren, hebben tot 1 juni 2010 tijd gekregen om zich in regel te stellen.

Om een specifieke aanpak van de opvolging van de periode onderzoeksplicht mogelijk te maken, is een inventarisatieproject van start gegaan. De inventarisatie van risico-inrichtingen en drinkwaterwingebieden en -beschermingszones vormt hierbij een eerste prioriteit. Aangezien de inventarisering veel tijd vergt, is in die prioriteit voorzien.

De informatie waarop de inventarisering kan worden gebaseerd, is cruciaal voor het succes. Er bestaat momenteel nog geen volledig overzicht van gronden met een vermelding van de huidige en voormalige risicovolle activiteiten die er zijn ontplooid. In het overgrote deel van de gemeenten zijn de gemeentelijke inventarissen ook nog niet volledig. Dit vormt een knelpunt.

Om toch toegang tot de gegevens te krijgen, werkt de OVAM samen met de 110 gemeenten die in drinkwaterwingebieden zijn gelegen. Op die manier tracht de OVAM alvast met betrekking tot die prioriteit een duidelijker zicht op de toestand te krijgen. Door middel van

plaatsbezoeken wordt getracht de gemeenten daar actief bij te betrekken en van bodemdata en kaartmateriaal te voorzien. Daarnaast wordt ook onderzocht hoe de OVAM de gemeenten kan ondersteunen om de gemeentelijke inventaris te vervolledigen.

Uit de gegevens die nu reeds bijkomend ter beschikking zijn gesteld, komt duidelijk naar voren welke en hoeveel ondernemingen in de kwetsbare gebieden nog geen eerste oriënterend bodemonderzoek hebben ingediend. Aangezien die ondernemingen hierdoor de regelgeving hebben overtreden, heeft de OVAM 700 ondernemingen aangeschreven. In dit schrijven worden zij op hun periodieke plicht gewezen.

Deze eerste aanschrijffase, die ondertussen is aangevat, zal in schijven verlopen. Normaal gezien zouden tegen eind 2011 alle 2900 bedrijven zijn gecontacteerd. Op basis van de opgedane ervaring kan het toepassingsgebied in de komende jaren stapsgewijs worden uitgebreid. We concentreren ons eerst op de prioritair gebieden. We schrijven de ondernemingen aan. We kijken naar de respons en we hopen op die manier een expertise op te bouwen.

Het Bodemdecreet bevat een krachtig instrument om de bodemsanering in Vlaanderen op te volgen en te stimuleren. De overdrachtsregeling is een van de redenen waarom Vlaanderen zich op vijftien jaar tijd tot een internationale koploper op het vlak van de bodemsanering heeft kunnen opwerpen. De sanering is aan de overdracht gekoppeld.

Uit de tussentijdse cijfergegevens blijkt dat de overdrachtregeling een goede keuze is geweest. Het is de motor van de bodemsanering in Vlaanderen. De partijen die bij de vastgoedtransacties zijn betrokken, tonen de nodige interesse in de uitvoering van bodemsaneringen. In de loop van de komende jaren zal dit instrument steeds meer worden gebruikt.

We moeten er ons bewust van zijn dat de uitvoering van de bodemsanering problematisch kan zijn voor terreinen die niet worden overgedragen. Om die reden wordt ondertussen meer met aanmaningen gewerkt. De betrokken exploitanten of eigenaars worden op hun saneringsverplichtingen gewezen.

Conform de beleidsnota heeft de OVAM een gefaseerd aanmaningenbeleid uitgewerkt. De bodemdossiers waarvoor, conform het voormalig Bodemsaneringsdecreet en het huidig Bodemdecreet, een vervolgstap moet worden gezet en waarvoor de opgelegde termijn reeds is verstreken, worden van nabij opgevolgd. Deze opvolging gebeurt op een gestructureerde en gefaseerde wijze.

Het structurele aspect betreft de inventarisering en de groepering per prioriteit. Het gefaseerde aspect duidt erop dat zorgvuldig wordt nagegaan wat volgens het Bodemdecreet en het Vlaams Reglement betreffende de bodemsanering (VLAREBO) de meest aangewezen stap vormt.

In verband met verschillende dossiers moet ook handhavend worden opgetreden. Dat zal ook gebeuren. Het gaat niet enkel om aanmaningen. De handhaving houdt hier verband mee. De OVAM heeft beslist de dossiers die betrekking hebben op drinkwaterwingebieden en -beschermingszones prioritair aan te pakken. In het licht van een tweede prioritisering zullen ook andere dossiers aan bod komen.

Sinds het Handhavingsdecreet op 1 mei 2009 in werking is getreden, stelt de toezichthouder van de afdeling Bodembeheer van de OVAM bij de vaststelling van een milieumisdrijf in de vorm van een overtreding van het Bodemdecreet een proces-verbaal op. Dit proces-verbaal wordt aan het parket van de procureur des Konings overgemaakt. De procureur des Konings bepaalt de verdere strafrechtelijke afhandeling van het dossier.

Indien de procureur des Konings beslist niet tot een strafrechtelijke vervolging over te gaan, kan hij het dossier aan de afdeling Milieuhandhaving, Milieuschade en Crisisbeheer van het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie overmaken. Indien de procureur des Konings de

gewestelijke entiteit tijdig heeft geïnformeerd over zijn beslissing het milieumisdrijf niet strafrechtelijk te behandelen, start de procedure voor de eventuele oplegging van een alternatieve bestuurlijke geldboete.

In toepassing van het Bodemdecreet zijn sinds 1 mei 2009 32 processen-verbaal opgesteld en aan het parket van de procureur des Konings overgemaakt. In zeven gevallen heeft het parket van de procureur des Konings beslist geen verdere vervolging in te stellen. Daarnaast zijn vijf dossiers voor de eventuele oplegging van een alternatieve geldboete aan de afdeling Milieuhandhaving, Milieuschade en Crisisbeheer overgemaakt. In één geval is besloten tot een strafrechtelijke vervolging over te gaan. Met betrekking tot overige negentien processen-verbaal heeft de OVAM nog geen informatie van het parket ontvangen.

Sinds 1 juni 2008 zijn vier risicobeheerplannen conform verklaard. Daarnaast zijn ook twee verzoeken tot toepassing van risicobeheer goedgekeurd. Hiervoor moet in de toekomst nog een risicobeheerplan worden ingediend. Voor drie conform verklaarde risicobeheerplannen geldt als motivatie het doorlopend gebruik van het terrein voor bepaalde activiteiten. Voor een conform verklaard risicobeheerplan geldt als motivatie de te hoge saneringskost.

De OVAM heeft voor het instrument van het risicobeheer een ontwerp van standaardprocedure uitgewerkt. Het document vormt de handleiding voor het opstellen van een verzoek tot de toepassing van risicobeheer, het opstellen van een risicobeheerplan en de uitvoering van een risicobeheerplan. Daarnaast vormt de procedure, overeenkomstig de definitie die in artikel 2 van het Bodemdecreet is opgenomen, een code van goede praktijk.

De schriftelijke vraag van mevrouw Van den Eynde dateert van 9 mei 2011. Dat betekent dat we nog even tijd hebben om hierop een antwoord te geven. Alle aan mij gestelde schriftelijke vragen zijn binnen de opgelegde termijn beantwoord. Dat zal ook in dit geval gebeuren.

Naar de inventarisering heb ik daarnet al verwezen. De OVAM volgt dit op en tracht ervoor te zorgen dat gemeentelijke inventarissen worden opgesteld.

De heer Bart Martens: Uit het antwoord van de minister blijkt duidelijk dat we dringend nood hebben aan een digitale milieuvergunningendatabank. Eigenlijk moet de OVAM bij de gemeentebesturen langslopen. Als ik het goed heb begrepen, gaat het nu om 110 gemeenten. De OVAM moet rekenen op de goodwill van die gemeentebesturen in verband met een register van verontreinigde bodems of risicogronden. De OVAM is volledig overgeleverd aan de informatie die de gemeentebesturen leveren.

Ik heb vernomen dat tijdens deze fase van de inventarisering al 700 bedrijven in drinkwaterwingebieden en -beschermingszones zijn gevonden die hun verplichtingen niet hebben nageleefd. Hieruit blijkt dat de verplichting een oriënterend bodemonderzoek uit te voeren, vaak wordt genegeerd. Dat is een wijdverbreid probleem.

Een milieuvergunningendatabank zou automatisch de aanmaningen kunnen genereren. Die databank zou immers duidelijk maken welke inrichtingen die volgens het Vlaams Reglement betreffende de Milieuvergunning (VLAREM I) als potentieel bodemverontreinigend zijn ingedeeld hun oriënterend bodemonderzoek niet tijdig hebben ingeleverd. Een milieuvergunningendatabank zou de basis kunnen vormen voor een aanvulling van het aanmaningsbeleid dat de OVAM blijkbaar voert ten aanzien van gronden waarvoor een oriënterend bodemonderzoek moet worden uitgevoerd.

Op dat vlak speelt de OVAM kort op de bal. Er wordt snel gehandeld. De OVAM kijkt na of aan alle verplichtingen is voldaan. Een milieuvergunningendatabank zou het echter mogelijk maken het aanmaningsbeleid uit te breiden naar alle inrichtingen die periodiek een bodemonderzoek moeten uitvoeren en die dat nu, spijtig genoeg, vaak niet doen.

De voorzitter: Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde: Minister, we kunnen stellen dat er nog veel werk aan de winkel is. Het valt te betreuren dat het Bodemdecreet niet voldoende ernstig wordt

genomen. Blijkbaar zijn er 700 aanmaningen verstuurd. Dat is niet min. Wat is volgens u de reden? Is de regelgeving te onbekend of nemen de betrokkenen een te lakse houding aan?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Ik zal dat nog eens verder laten onderzoeken. Volgens mij is de voornaamste reden dat de betrokkenen de regelgeving niet goed kennen. Net om die reden wordt eerst een aanmaning gestuurd. Die duidelijke aanmaning op maat biedt ook informatie over wat er moet gebeuren.

Wat de milieuvergunningendatabank betreft, heeft de heer Martens een punt. Voor mij is dat een prioriteit. Het is nog niet gelukt dat op punt te stellen. Aangezien dat voor mij niet kan, heb ik er een prioriteit van gemaakt die gegevens aan elkaar te koppelen. Een werkende databank zou de sleutel tot heel wat oplossingen op het vlak van leefmilieu vormen.

De voorzitter: Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde: Een aanmaning is natuurlijk niet altijd leuk. Zouden we niet op een positieve wijze op de situatie kunnen inspelen en het decreet bekendmaken bij de mensen die deze informatie nodig hebben? Aanmaningen zijn zeker nodig. We moeten deze weg volgen. We moeten er echter ook voor zorgen dat de mensen de regelgeving kennen die ze moeten toepassen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Lies Jans tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de oude stortplaatsen - 2353 (2010-2011)

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Lies Jans: Voorzitter, enkele maanden geleden heb ik de minister een schriftelijke vraag gesteld over de oude stortplaatsen in Vlaanderen. In het antwoord staat te lezen dat er in Vlaanderen vermoedelijk ongeveer 1600 oude stortplaatsen zijn. Deze sites werden door de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) opgenomen in een register van potentieel verontreinigde gronden. Volgens datzelfde antwoord blijkt dat meestal weinig geweten is over de opbouw van de stortplaats en de afvalstoffen die het bevat. Het is ook zo dat deze terreinen niet onderworpen zijn aan de uitvoering van een oriënterend bodemonderzoek om de verontreinigingstoestand van de stortplaats in kaart te brengen. Slechts bij een overdracht of een onteigening zou deze verplichting bestaan.

Specifiek voor woonzones die gelegen zijn op plaatsen waar in het verleden activiteiten werden uitgeoefend die een risico op bodemverontreiniging inhielden, werd een afwijkende aanpak uitgetekend: het site-onderzoek. Deze aanpak kan onder meer gebruikt worden als een woonzone gelegen is ter hoogte van een vroegere stortplaats, waardoor de huidige eigenaars als gevolg daarvan geconfronteerd worden met de regelgeving van het Bodemdecreet. De OVAM voert in dat geval één globaal bodemonderzoek uit waardoor een globaal beeld van de verontreinigingstoestand en de eventuele omgevingsrisico's kan worden verkregen. De financiering van deze onderzoeken is ten laste van de gemeente, de OVAM of beiden.

Minister, specifiek met betrekking tot de problematiek van de oude stortplaatsen wens ik u nog enkele vraagjes te stellen. Indien de terreinen – de oude stortplaatsen – moeten worden herbestemd, zou volgens uw eerder antwoord rekening moeten worden gehouden met de eigenschappen van de stortplaats zoals het type van afvalstoffen, de opbouw en grootte van de locatie en de ligging. U geeft echter aan dat informatie over de verontreinigingstoestand en -risico's meestal ontbreekt. Hoe moet er volgens u met die onzekerheidsfactor omgegaan worden bij beslissingen over de herbestemming, bijvoorbeeld in de plan-MER? Laatst las ik

nog over een oude stortplaats die zou worden herbestemd naar een passieve recreatiezone. Ik heb ook weet van een landbouwgebied dat wordt omgevormd naar een natuurgebied, maar dat op een oude stortplaats is gelegen. Hoe wordt er met die herbestemming omgegaan? Kunt u de procedure van herbestemming wat meer toelichten?

Voor de aanpak van alle historische verontreinigingen, waaronder ook de oude stortplaatsen vallen, wordt de streefdatum van 2036 vooropgesteld. Zullen we dit doel halen op basis van de huidige manier van aanpak? Is daarvoor een tijdspad uitgezet? Wat zijn de eventueel beperkende factoren die het behalen van dit doel in de weg staan?

Is het de bedoeling om de procedure van het site-onderzoek dat momenteel van toepassing is op woongebied, ook uit te breiden naar andere bestemmingstypes? Is het niet wenselijk om op de potentieel verontreinigde terreinen waar nog nooit bodemonderzoek is gebeurd, in ieder geval te streven naar de uitvoering van een oriënterend bodemonderzoek op kortere termijn? Welke argumenten pleiten voor, welke tegen?

Het Bodemdecreet is nu vijftien jaar van kracht. Wat zijn de verwachtingen naar de verontreinigingstoestand van de nog niet onderzochte oude stortplaatsen op basis van de reeds opgedane ervaring op vergelijkbare sites?

De voorzitter: Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde: Voorzitter, minister, ik volg het dossier van de oude stortplaatsen al enige tijd op.

Het is inderdaad onduidelijk welk soort afval nog in de bodem aanwezig is. Het is van groot belang om uit te maken wat de nabestemming van die gronden is. Een tijd geleden heb ik een oude stortplaats bezocht die nu een boomgaard is. Ik vraag me dan af wat er voordien in de bodem is gestort. De burens vertelden mij dat het om chemisch afval ging. Het gemeentebestuur was niet op de hoogte van wat er in de bodem zit. Het is toch wel van heel groot belang om na te gaan welk soort afval er in de bodem zit vooraleer men een nabestemming geeft.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, collega's, een herbestemming kan twee aspecten hebben. Er kan een ruimtelijk aspect zijn waardoor het gebied een andere inkleuring krijgt, maar men kan de terreinen ook voor iets anders herbestemmen terwijl de inkleuring hetzelfde blijft. In beide gevallen zijn er risico's aan verbonden en kan er een nood aan sanering zijn.

Het is dan ook vanuit het zorgvuldigheidsbeginsel aangewezen dat bij een oude stortplaats in die gevallen een oriënterend bodemonderzoek wordt uitgevoerd, ook al is het niet verplicht volgens het Bodemdecreet. In de praktijk wordt het wel toegepast. Uit ervaring weten we dat het best is om dit te doen omdat men zo vroeg weet wat er in de bodem zit en welke problemen er zouden kunnen opduiken. Als men dat niet doet, kan men later op die verontreinigingsproblematiek stuiten.

Vanaf de inwerkingtreding van het Bodemdecreet van 27 oktober 2006 is de OVAM permanent bezig met de evaluatie van deze regelgeving. De mogelijkheid om eventueel een bijkomend onderzoeksmoment in te voeren, meer bepaald de verplichting om een oriënterend bodemonderzoek uit te voeren bij bestemmingswijziging, is ook al overwogen.

In het decreet is immers opgenomen dat "in geval de grond in het kader van een voorlopig vastgesteld ontwerp van plan van aanleg of uitvoeringsplan een andere bestemming krijgt, de bodemsanering erop gericht wordt te vermijden dat de bodemkwaliteit een risico oplevert of kan opleveren tot nadelige beïnvloeding van mens of milieu binnen deze toekomstige bestemming". Er is dus een kapstok als men echt naar een bestemmingswijziging wil gaan, maar het is misschien wel aangewezen om er ook heel expliciet in te voorzien.

Van de geraamde 80.000 risicogronden zullen er naar schatting 11.000 gronden gesaneerd moeten worden. Om dit op te volgen, werd in het milieubeleidsplan 2011-2015 (MINA-plan 4) volgende indicator opgenomen: “Tegen 2015 is voor 40 procent gronden met potentieel bodembedreigende inrichtingen of activiteiten, de sanering minstens opgestart.” Op 1 januari 2011 waren 3712 bodemsaneringsprojecten conform verklaard. Dit komt overeen met 34 procent gronden met potentieel bodembedreigende inrichtingen of activiteiten waarvoor de sanering werd opgestart. Voorlopig verloopt alles dus volgens schema.

Een beperkende factor kan eventueel de gemeentelijke inventaris worden. De gemeenten hebben de verplichting om een gemeentelijke inventaris van risicogronden te beheren. Gegevens uit de gemeentelijke inventaris worden vervolgens opgenomen in het grondeninformatieregister van de OVAM. Uit ervaring blijkt dat de gemeentelijke inventarissen niet volledig zijn. De OVAM probeert de gemeenten hierin beter te begeleiden.

Het instrument van het siteonderzoek werd in 2001 in het Bodemsaneringsdecreet ingevoegd om op een efficiëntere wijze op redelijke termijn zicht te krijgen op potentiële verontreinigingen ingevolge bodemverontreinigende activiteiten die over meerdere gronden uitgeoefend werden. Dit is gebaseerd op de solidaire plicht tot het uitvoeren van een bodemonderzoek op siteniveau. Uit praktijkervaring zien wij dat het instrument van de site zoals momenteel geregeld in artikel 140-145 van het Bodemdecreet slechts in beperkte mate wordt ingezet. Het instrument wordt grotendeels ingezet voor de aanpak van bodemverontreiniging in woonzones.

Het site-instrument heeft evenwel een ruimer toepassingsgebied voor ogen zoals onder meer de aanpak bij complexe bodemverontreiniging of de ontwikkeling van brownfields. Er zijn al enkele proefprojecten uitgevoerd op niet-bewoonde locaties, bijvoorbeeld op de voormalige stortplaats ‘Oude Kale’ in Gent en de voormalige stortplaats ‘Begijnenmeers’ in Liedekerke.

Er zijn verschillende juridische hindernissen die de vlotte uitvoering van dergelijke projecten belemmeren. Op basis van de ervaring die werd opgedaan in voormelde proefprojecten, wordt er onderzoek gedaan naar de mogelijkheid om in het Bodemdecreet de procedure van sites zodanig aan te passen dat ze vlotter toepasbaar wordt op andere locaties dan woongebieden.

Het kan misschien aangewezen lijken om alle potentieel verontreinigde gronden snel te onderzoeken, maar dit is voor de overheid praktisch en financieel onhoudbaar. Dat wil niet zeggen dat er niets gebeurt. Er is een plan, een spreiding in de tijd opgemaakt. Het Bodemdecreet bevat een zeer krachtig instrument om de bodemsanering in Vlaanderen op te volgen en te stimuleren, namelijk de overdrachtsregeling. Die regeling werkt goed. De voorbije vijftien jaar heeft het een enorm effect gehad. De tussentijdse cijfers bewijzen dat ook.

We moeten er ons inderdaad wel van bewust zijn dat de uitvoering van de bodemsanering problematisch kan zijn bij terreinen die niet in overdracht gaan. We moeten nagaan hoe we daarmee omgaan. In mijn antwoord op de vraag van de heer Martens heb ik daar al naar verwezen.

Uit ervaring kunnen we stellen dat voor de meeste oude huishoudelijke stortplaatsen er zich weinig tot geen problemen voordoen. Van de twintig woonzoneprojecten die op voormalige stortplaatsen zijn uitgevoerd, was er slechts één zone waar een zwaar risico was. Wel worden geregeld gebruiksadviezen gegeven aan de bewoners om de blootstelling aan de verontreiniging zo veel mogelijk te beperken. Al bij al valt het dus wel mee.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Lies Jans: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ga even herhalen wat u hebt gezegd om na te gaan of ik het goed heb begrepen.

U zei dat bij herbestemming en nabestemming het zorgvuldigheidsprincipe wordt gehanteerd. In principe wordt er dus sinds enige tijd door de OVAM bij oude stortplaatsen altijd een oriënterend bodemonderzoek gedaan?

Minister Joke Schauvliege: Dat is zo.

Mevrouw Lies Jans: U zegt dat de te verwachten verontreinigingstoestand wel meevalt omdat er bij de twintig woonzoneprojecten slechts één risicovol was. U zei ook dat de overheid wegens praktische en financiële redenen niet alles in één keer kan onderzoeken. Dat begrijp ik. U zegt ook dat er een plan en een spreiding in de tijd is. Is er effectief een concreet plan? Er zijn 1600 oude stortplaatsen. Op basis van de gegevens van de gemeenten kan men misschien al afleiden waar de verontreiniging het ergste is. Is er een prioriteitenlijst opgesteld en is er een duidelijke fasering? Mocht het zo zijn, dan zou het me wel interesseren om die gegevens ter beschikking te krijgen.

Minister Joke Schauvliege: Er is effectief een plan. Ik zal dat overmaken.

Uw laatste vraag ging natuurlijk over oude stortplaatsen die opnieuw worden gebruikt. Daar merken we dat er geen grote problemen zijn. We hebben nog geen zicht op alle mogelijke sites, zeker als ze nog niet herbestemd zijn of voor iets anders worden gebruikt.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■